

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **B. B.**, zast. Mgr. Antonínem Novákem, advokátem, se sídlem Pavelčákova 6/11, Olomouc, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 6. 2008, č. j. 18 Cad 192/2007 - 29, o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 26. 6. 2008, č. j. 18 Cad 192/2007 - 29, zrušil rozhodnutí žalované ze dne 6. 8. 2007, č. X, věc vrátil žalované k dalšímu řízení a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Přezkoumávaným rozhodnutím žalovaná přiznala žalobkyni od 1. 1. 2006 starobní důchod podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a podle čl. 46 odst. 2 Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ve výši 2869 Kč měsíčně s tím, že od ledna 2007 se zvyšuje na 3035 Kč.

V odůvodnění soud uvedl, že v daném případě byla spornou správnost postupu žalované podle čl. 20 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. 10. 1992. Žalovaná vycházela z toho, že sídlo zaměstnavatele žalobkyně bylo ke dni 31. 12. 1992 ve Slovenské republice, konkrétně se jednalo o organizaci Československé státní dráhy Olomouc, Správu přepravných tržieb, Riaditeľstvo Bratislava. Podle zjištění soudu se v úplném výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl ALX, vložka 302, uvádí Československé státní dráhy se sídlem Na Příkopě 33, Praha 1, s datem zápisu 1. 7. 1989 a s datem výmazu 25. 3. 1993. V tomto úplném výpisu byla jako organizační složka zapsána „kontrola přepravních tržeb Bratislava“ s datem výmazu 26. 4. 1991, jiné správy přepravních tržeb nejsou v úplném výpisu na území České ani Slovenské republiky uvedeny. Soud konstatoval, že i kdyby bylo možno vycházet z toho, že uvedená „správa přepravních tržieb“ měla být zaměstnavatelem žalobkyně k 1. 1. 1993, organizační složka o tomto názvu v obchodním rejstříku nikdy zapsána nebyla a „kontrola přepravních tržeb Bratislava“ byla

z obchodního rejstříku evidentně vymazána již dne 26. 4. 1991. Soud uzavřel, že sídlo zaměstnavatele žalobkyně bylo k datu 1. 1. 1993 v Praze 1, Na Příkopě 33, tedy na území České republiky, přičemž jejím pracovištěm byla „kontrola přepravních tržeb v Olomouci, tj. pracoviště v rámci „ČSD - střední dráha v Olomouci“. Za této situace nebyl postup žalované podle čl. 46 odst. 2 Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 spočívající v tzv. dílčení starobního důchodu namístě, proto soud rozhodnutí žalované podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, ve které namítala, že sídlo zaměstnavatele žalobkyně bylo na území Slovenské republiky, neboť podle zjištění Ministerstva práce a sociálních věcí a rodiny Slovenské republiky, sekce mezinárodních vztahů Bratislava, byly Československé státní dráhy, Bratislavská oblast, slovenským státním podnikem zapsaným v obchodním registru Okresního soudu v Bratislavě I, oddíl Pš, vložka 110/B, IČO: 00 407 135, den zápisu 3. 5. 1990, den výmazu 25. 3. 1993 s právním nástupcem Železnice SR, š. p. Podle čl. 15 odst. 1 Správního ujednání mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 8. 1. 1993 se sídlem zaměstnavatele rozumí adresa zapsaná v obchodním rejstříku. Československé státní dráhy, Správa přepravních tržeb, Klementova 8, Bratislava, byly ke dni 31. 12. 1992 zaměstnavatelem žalobkyně se sídlem na území Slovenské republiky. Stěžovatelka poukázala na princip materiální publicity obchodního rejstříku a dále konstatovala, že podle § 6 odst. 2 zákona č. 652/1992 Sb., o zániku státní organizace ČSD, práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů k ČSD na území Slovenské republiky přecházejí uplynutím dne 31. 12. 1992 na Slovenskou republiku. Stěžovatelka zdůraznila, že sídlem zaměstnavatele se rozumí adresa odštěpného závodu nebo organizační složky. Žalobkyně byla zaměstnancem Správy přepravních tržeb Bratislava jako jiné organizační složky zapsané v obchodním rejstříku, což potvrzuje i evidenční list důchodového pojištění za roky 1990 až 1992. Organizační složka podniku je podle stěžovatelky vymezena územně, nikoliv funkčně, proto pro určení zaměstnavatele není významná jeho právní subjektivita, nýbrž územní sídlo (byť i organizační složky, pod kterou byla žalobkyně zařazena), uvedené v obchodním rejstříku. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Stěžovatelka současně požádala, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Zrušením rozsudku krajského soudu by se věc dostala do stadia nového rozhodování o žalobě, o které může krajský soud rozhodnout zcela opačně, což by mělo za následek, že původně zrušené rozhodnutí stěžovatelky „obživne“. Novým rozhodnutím krajského soudu však současně nedojde ke zrušení rozhodnutí vydaného v mezidobí na podkladě původního zrušujícího rozsudku krajského soudu. Nastane tak situace, kdy vedle sebe budou existovat dvě naprosto odlišná rozhodnutí o téže věci; tento nežádoucí stav je existujícími procesními prostředky jen obtížně řešitelný, případně neřešitelný. Rozhodnutí soudu o původní žalobě by tak ztratilo smysl, což podle názoru stěžovatelky vede k naplnění pojmu nenahraditelné újmy.

Žalobkyně se k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nevyjádřila.

Podle § 107 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 4 se užije přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nenahraditelnou újmu, přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není v rozporu s veřejným zájmem.

Jak již dříve Nejvyšší správní soud judikoval, poskytují soudy ve správním soudnictví primárně ochranu subjektivním veřejným právům a rovněž institut odkladného účinku je koncipován především jako dočasná procesní ochrana žalobce jako účastníka správního řízení před okamžitým výkonem pro něj nepříznivého správního rozhodnutí, jsou-li pro to splněny zákonem předepsané podmínky.

Situace, kdy bude možno dovozovat vznik nenahraditelné újmy na straně žalovaného správního orgánu v důsledku rozhodnutí krajského soudu, tak budou nepochybně představitelné v poněkud omezenější míře, než jak tomu bude na straně žalobce. [Podle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu tak např. nelze spatřovat nenahraditelnou újmu způsobenou žalovanému v tom, že mu bude krajským soudem uložena povinnost vyplatit žalobci dávku důchodového pojištění, přeplatek na dani apod. (srov. usnesení ze dne 20. 9. 2006, č. j. 6 Ads 99/2006 - 33, a usnesení ze dne 5. 1. 2005, č. j. 1 Afs 106/2004 - 49, publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 982/2006).]

S ohledem na zásadu rovnosti účastníků řízení před soudem nicméně nelze žalovanému správnímu orgánu upírat právo obrátit se v případě nesouhlasu s výsledky soudního přezkumu provedeného krajským soudem na Nejvyšší správní soud s kasační stížností.

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, pak zásadně platí, že *zruší-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, je povinností správního orgánu pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost.*

V témže usnesení však rozšířený senát Nejvyššího správního soudu poukázal i na možné negativní dopady, které mohou nastat v souvislosti s přezkumem rozsudku krajského soudu, jímž bylo zrušeno správní rozhodnutí, na základě kasační stížnosti podané žalovaným. Nejvyšší správní soud uvedl, že za situace, kdy by byl takový rozsudek krajského soudu zrušen, dostala by se věc do stadia nového posuzování žaloby krajským soudem. Ten, vázán právním názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), může rozhodnout o zákonnosti správního rozhodnutí opačně, načež původní (zrušené) správní rozhodnutí „obživne“, aniž by důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu bylo současné zrušení v mezidobí případně vydaného dalšího správního rozhodnutí. Vedle sebe tu tak mohou být dvě odlišná či dokonce opačná správní rozhodnutí o téže věci. Při odhlédnutí od situace, že i nové rozhodnutí krajského soudu může být napadeno kasační stížností, stejně tak jako nové správní rozhodnutí další žalobou, následně rozsudek

krajského soudu také kasační stížností, jde jistě o výsledek nežádoucí a procesními instituty příslušných správních procesních předpisů obtížně řešitelný.

Nejvyšší správní soud připustil, že takový případ lze řešit přiznáním odkladného účinku podané kasační stížnosti (*i správní orgán může navrhnout při podání kasační stížnosti, aby jí byl přiznán odkladný účinek, a to ze stejných důvodů jako žalobce, srov. citované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu*).

Právě na výše popsanou problematickou situaci, kdy by vedle sebe existovala dvě opačná správní rozhodnutí, poukázala i žalovaná ve svém návrhu na přiznání odkladného účinku.

Veden uvedeným názorem rozšířeného senátu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že žalovanou namítaný nežádoucí stav, který v daném případě reálně hrozí, je v rozporu s principem právní jistoty, a lze v něm tudíž spatřovat nenahraditelnou újmu ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. Současně usoudil, že přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem, ani se nepřiměřeným způsobem nedotkne nabytých práv třetích osob, neboť žalobkyni bude nadále vyplácen starobní důchod podle žalobou napadeného rozhodnutí a starobní důchod přiznaný slovenským nositelem pojištění.

Se zřetelem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že kasační stížnosti podané stěžovatelkou proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 6. 2008, č. j. 18 Cad 192/2007 - 29, odkladný účinek přiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu